

Muhuulane

Nr 4 (329)

Aprill 2017 (jürikuu)

Muhu leht

Külavanemate koosolek toimub esmaspäeval, **24. aprillil kell 17** Hellamaa külakeskuses.

Reedel, 21. aprillil Mälestusüritus Muhu maalinna

Kavas: **kogunemine kell 19**
Eemu veski all,
tervituskõned,
ühine retk Muhu linnusele,
linnuse ajalooline ja tuleviku
tutvustav ülevaade,
mälestusürituse lõpetab
tuleetendus.

PS! Soovitavalt rahvuslik
rietus, võimalusel kaasa tõrvik.

Kohapeal müügil piiratud
koguses tõrvikuid. Maalinna
toetuseks müügil Muhu linnuse
mündid 5 eurot tk.

Vallavanem andis pikema intervjuu

Vallavanem Raido Liitmäe
kinnitas 31. märtsi Saarte Hääl
ilmunud intervjuus, et Muhus
osatakse targalt elada: "Ka
igapäevaelus on tunda, et Muhu
on väga ühtne, on see siis ette-
võtluse pool, omavalitsus või
kodanikuühendused. Praegu on
selline hea läbisaamine ja eks
head asjad toodavad juurde ka
uusi häid asju. Selline mõnus ring
on tekkinud." Ta väljendas mh
oma rõõmu kohaliku kogukonda
sulanduvate ettevõtlike
suvemuhulaste üle.

ISSN 1736-289X

9 771736 289007

Kevad Noortekas

Kevad on jälle: noored on tubadest
välja sulanud ja rahvast tatsab Liiva
küla vahel üha enam. Lisaks
kohalikele on siin liikumas ka
värsket verd, siinkohal mainin
Muhu Noortekeskuse rahvast.
1. märtsist alustasid keskuses tööd
kaks uut hinge ja mõlemad tulevad
siia Orissaarest.

Studios toimetamine, muusika
loomine ja **bändikooli** eest-
vedamine - need on valdkonnad, kus
nagu kala vees tunneb end Orissaare
Muusikakooli direktor **Martti
Nõu**, kes haldab nüüdsest Muhu
Noortekeskuse stuudiotegevust.
Teda saate **studioringi** juhenda-
jana kohata igal esmaspäeval
13.00-16.00. Martti suurimaks
kireks on muusikaloomine.

Uus noorsootöötaja kannab nime
Merily Porovart - tema ülesandeks
on hallata noortekeskuse igapäeva-
tegevusi. Lisaks alustab ta 4. aprillil
ja 8. aprillil uue huviringiga:
"Improviseerimise- ja draamaõpe
e omalooming ja looming laval nii
ettevalmistatult kui ka ettevalmis-
tamata". Esimene kord on oodatud
3.-6. klass ja teisel päeval osalejad
alates 7. klassist. Kui leidub huvilisi
ka täiskasvanute hulgast, võime
täiesti vabalt kolmanda aja paika
panna.

Üks Merily suurtest kirgedest
lisaks eeltoodule on ka luuletuste
kirjutamine.

Siinkohal teen väikese ülevaate
Muhu Noortekeskuse märtsikuu
toimetustest.

22.-23. märtsil toimusid noorteka
filmiringi "Studio MSN" filmi-
võtted videokonkursi "Tegi pätti"
tarvis. Täna on valminud lühifilm
nimega "Jan", mida saab vaa-
data *youtube*'st. Noori juhendas/
juhendab Raimo Kaubi.

Anne Kann ootab huvilisi reedeti
kell 18.00 kellade mängimisega
tutvuma - ehk saab kokku ühe
mõnusa **kellamängijate ansambli**.
Esimene kohtumine toimus 24.
märtsil, teine 31. märtsil. Kellal
suurem huvi, saab võtta kontakti
Annega või küsida noortekeskuse
töötajatelt Mariilt ja Merilylt.

30. märtsist alustas taas tegevust
jalgrattaring "Vänta ja avasta".
Alates aprillikuust toimuvad väi-
kesed retked igal kolmapäeval kell
17.30 kogunemisega meie maja ees.
Noortega sõidavad kaasa Merily
Porovart ja Marko Reinvali.

Muhu Noortekeskuses jätkavad
mõnusalt kevadhooaega ka **koka-
klubi** (juhendaja Tiia Pregel) ja
trummiring (juhendaja Robert
Vahter).

Ilusat valgete ööde aega kõikidele
soovides

Merily Porovart

Foto rulatajatest on samuti
Merily tehtud.

Teeme Ära 2017

Teeme Ära talgupäev toimub
tänavu **6. mail**. Traditsiooni-
liselt on vallavalitsuse poolt ka
sel aastal talgulistele tasuta
talgusupp. Supisoovist teatada
hiljemalt neljapäevaks, **4. maiks**
telefonidel 5622 1922, 4530 674
või annika@muhu.ee Supi
väljastamise kohta saab täpsema
info registreerumisel.

Tavapärane on ka see, et
kompenseeritakse kuludoku-
mentide alusel talgutöödega
seotud kulutusi. Toetuse määr
ühe talgu kohta on kuni 30
eurot. Talgute kuluaruande vorm
on leitav valla kodulehelt [http://
www.muhu.ee/Toetuste-taotlus](http://www.muhu.ee/Toetuste-taotlus)
Taotlusi koos kuludokumentidega
oodatakse vallamajja **22.
maini 2017. a.**

Lisaks tavapärastele töödele
on võimalikud talguteemad
tänavu valmistumine Eesti
Vabariigi 100. sünnipäeva
tähistamiseks, aga ka valmis-
tumine looduse vingerpussideks,
mis kliimamuutusega Eesti-
maadki üha sagedamini puu-
dutavad. Neil teemadel leiab
infot ja abimaterjale lehelt
www.teemeara.ee/talgujuhile

Üheks üleskutseks on tänavu
lipuväljakute korrastamine ja
lipumastide püstitamine, et
seada Eestimaa lipuehtesse.
Selleks jõuab talgute stardi-
paketi igasse talgupaika üks
EV100 juubelilogoga 2-meetrine
mastivimpel. See on kingitus
Eesti Vabariigi 100. sünnipäe-
vaks!

Talguveebi talgute lisamine
pole muutunud, kehtib endine
kasutajanimi (e-posti aadress) ja
salasõna. Talgujuhtide stardi-
pakette hakatakse valitud paki-
automaatidesse laiali vedama 5.
aprillist.

Tegusat talgupäeva!

Annika Auväart

12. märtsil sündis Kristi Vimb ja Maarek Lohk perre poeg **Mirko** Lohk.

Avalikud kirjalikud enam-pakkumised

Maa-amet on välja kuulutanud avaliku kirjaliku enam-pakkumise piirkonnas asuvate **kinnisasjade kasutada andmiseks**. Pakkumiste esitamise tähtaeg on **18.4.2017**. Täpsemat informatsiooni saab Maa-ameti kodulehelt aadressiga www.maaamet.ee

Muhu vallas on põllumajanduslikuks kasutamiseks pakkumisel järgmised kinnisasjad:

* Saare maakond Muhu vald Kuivastu küla Melissi kinnisasi (47801:001:0542; 23,83 ha; kasutusala pindala 16,94 ha; (M)) alghind 334.-, tagatisraha 84.-;

* Saare maakond Muhu vald Mõega küla Lageda kinnisasi (47801:001:0543; 20,20 ha; kasutusala pindala 16,1 ha; (M)) alghind 286.-, tagatisraha 72.-

Maa-amet on välja kuulutanud avaliku kirjaliku enam-pakkumise piirkonnas asuvate **kinnisasjade müümiseks**. Pakkumiste esitamise tähtaeg on **19.4.2017**. Täpsemat informatsiooni saab Maa-ameti kodulehelt www.maaamet.ee

Muhu vallas on enam-pakkumisel järgmised kinnisasjad:

* Saare maakond Muhu vald Hellamaa küla Lättemäe kinnisasi (47801:001:0606; 0,99 ha; (M)) alghind 2 970.-, tagatisraha 290.-;

* Saare maakond Muhu vald Lepiku küla Kraavi kinnisasi (47801:001:0590; 8,62 ha; (M)) alghind 11 210.-, tagatisraha 1120.-;

* Saare maakond Muhu vald Lepiku küla Nuki kinnisasi (47801:001:0591; 4,07 ha; (M)) alghind 6 510.-, tagatisraha 650.-

Hellamaa Raamatukogu on avatud: T, K 9 - 15; N 10 - 18; R, L 9 - 13.

Vallavalitsuse istungitelt

1. märts
Väljastati ehitusluba:
- Simisti k Muuluka mü suurkaevu rajamiseks,
- Nõmmküla Kreisi mü paadikuuri püstitamiseks.
Kooskõlastati suurkaevu asukoht Vahtraste k Jüri mü.
Otsustati muuta Paenase k asuvate Otsa, Sireli ja Vana-Mihkli kü-te piire.
Kinnitati Vahtraste k Mulla kü detailplaneeringu (DP) lähteseisukohad.
Kinnitati sotsiaalkomisjoni ettepanekud.

8. märts
Määrati Lalli k Põllu kü sihtotstarve: 100 % elamumaa.
Kooskõlastati suurkaevu asukoht Külasepa k Kopli-Andruse mü.
Kinnitati sotsiaalkomisjoni ettepanekud.
Kinnitati hanke "Murutraktori soetamine Muhu valla Kommunaalametile" tulemused, edukaks tunnistati Tempore OÜ pakkumus.
Anti luba MTÜle Loomekoda projektlaagri "Laste loomingu-laager Muhumaa" läbiviimiseks Koguva k Vanatoa turismitalus 14.-19.6. ja 25.-30.6.2017.

22. märts
Otsustati võõrandada kirjaliku enam-pakkumise korras Muhu vallale kuuluv korteriomand Kuressaare.
Anti luba 4,8x3,0 m reklaami eksponeerimiseks OÜle RF Maak Kuivastu k Veltmänderi kinnistul.
Määrati sotsiaalhoolekandeline hüvitis.

Kinnitati sotsiaaltranspordi teenuse eest võetava tasu määrad: 1) arsti vastuvõtule, haiglasse, haiglast koju 0,15 eurot/km, 2) mujale 0,25 eurot/km.
Kinnitati koduteenuse tasu määrad - teenuse vajadusega kord nädalas - 19 eurot/kuus.
Kinnitati sotsiaalhoolekandeline abi taotluste vormid.
Anti volitused eestkostetava esindamiseks.
Väljastati projekteerimistingimused Suuremõisa k Otsa mü elamu püstitamiseks.
Väljastati ehitusluba Nõmmküla Oliveri mü kontorklubi osaliseks ümberehitamiseks toiduainetööstuse tarbeks.
Kinnitati Muhu valla 2017. a hankeplaan.
Võeti vastu Tamse k Põllumaa kü DP.
Kinnitati Kesse k Jaani-Andruse kü DP lähteseisukohad.
Otsustati jagada:
- Igaküla Kadaga kü: Kadaga, Kasesalu,
- Raegma k Vasseli kü: Vasseli, Vasseli, Vasseli.
Otsustati liita Kallaste k Joosepi ja Joosu kü üheks, koha-aadressiga Joosepi (elamumaa).
Kinnitati ürituse "XXI Rahvusvaheline Muhu Tulevikumuusika Festival Jü Jääb 2017" toimumine 28.6.-2.7.2017 Muhu Muusikatalus.
Eraldati vahendid reservfondist puiduhakkuri remondikulude katteks.

29. märts
Anti reklaamieksponeerimise luba Prisma Net'i 12,6 m² reklaam-

tahvile Kuivastu sadama kinnistul.
Kooskõlastati suurkaevu asukoht Vahtraste k Jaagu mü.
Väljastati ehitusluba suurkaevu rajamiseks:
- Külasepa k Kopli-Andruse mü,
- Rannaküla Lembi mü.
Kinnitati täiskasvanud isiku hoolitus- ja hooldajatoetuste määrad: 1) sügava puudega inimese kohta 27 eurot kuus, 2) raske puudega inimese kohta 16 eurot kuus.
Kinnitati puudega lapse hooldajatoetuse määr: 1) sügava puudega lapse hooldajale 30 eurot kuus, 2) raske puudega lapse hooldajale 20 eurot kuus.
Võeti vastu korraldus asendus-koduteenusele suunamise kohta.
Võeti vastu Vanamõisa k Piirinurga kü DP, avalik väljapanek korraldatakse 17.-30. aprillil 2017 Muhu valla maa- ja planeeringu osakonnas.
Muudeti Lepiku k Johannese mü sihtotstarvet: 10 % ärimaa, 90 % elamumaa.
Eraldati toetusi külaelanike seltsitegevusele ja külade arendamisele: EELK Muhu Katariina kogudusele korraldamaks Muhu kihelkonnapäeva 2017; MTÜle Aad ja Teed Paenase, Rinsi ja Päelda külaplatsi paremaks muutmiseks; Pärase k kokkutuleku korraldamiseks; MTÜle Pärändikool ürituse "Mida teistel ei ole, aga Muhus on" korraldamiseks; Roheline Vares OÜle ürituse "Muhu IV lahtised tennisvõistlused" korraldamiseks.
Lapsevanema osaluseks Muhu laste-aia toidupäeva maksumuses kinnitati 1 euro.

Planeeringud

Muhu Vallavalitsuse 22.3.2017. a korraldusega nr 65 võeti vastu **Tamse küla Põllumaa** (47801:002:0428, pindala 10,91 ha) katastriüksuse detailplaneering.

Planeeringu eesmärgiks on MTÜ Spordiklubi TC 2000 suvebaasi sportimisvõimaluste parandamine. Planeeringuga kavandatakse spordiväljakute rajamine, kinnistu jagamine kaheks, maa sihtotstarbe muutmine ja ehitusõiguse seadmine. Planeeringualale on kavandatud erinevaid mänguväljakuid ning hoonestusala tegevuse toetamiseks.

Detailplaneeringu **avalik väljapanek toimub 10.4.2017 - 23.4.2017**. a Muhu valla maa- ja planeeringu osakonnas, aadressiga Hariduse, Liiva küla, Muhu vald ning avaliku väljapaneku tulemuste **arutelu 27.4 kell 16.00** samuti Muhu valla maa- ja planeeringuosakonnas.

Detailplaneeringu materjalidega on avaliku väljapaneku kestel võimalik tutvuda Muhu Vallavalitsuse maa- ja planeeringuosakonna ruumides ning Muhu valla kodulehel: <http://www.muhu.ee/Detailplaneeringud>

Info tel. 453 0680, e-post maa@muhi.ee

Riigihalduse minister allkirjastas 28.3.2017. a **hajaasustuse programmi 2017** programmdokumendi. Eeldatavalt kuulutatakse Saare maakonnas taotlusvoor avatuks 10.4.2017. Ajakohastatud infot jälgi Muhu valla kodulehel www.muhu.ee - kommunaalmajandus. Hajaasustuse programmi kontaktisik Muhu vallas Ave Toomsalu, tel 453 0677, e-post: vald@muhi.ee

Volikogu 15. märtsi istungi päevakorrast

- Kooli arengukava kinnitamine
- Audiitori määramine
- Liiva külatee isikliku kasutusõigusega koormamine
- Apteegi tee, Vana-Liiva tee ja Muhu ambulatooriumi tee maaüksuse isikliku kasutusõigusega koormamine
- Suuremõisa-Laheküla tee isikliku kasutusõigusega koormamine
- Vallavara otsustuskorras võõrandamine (Nõmmküla Aia mü; Nõmmküla Paju mü)
- Vallavara võõrandamine enam-pakkumise korras
- Katastriüksuse jagamine (Raugi Laasu)
- Kesse küla Jaani-Andruse DP algatamine
- Kuivastu Tammikülje DP kehtestamine
- Peremehetu ehitise hõivamine
- Määruse kehtetuks tunnistamine (15.6.2006, nr 20 Muhu valla ehitusmääruse kinnitamine)
- Vallavanema puhkusegraafiku kinnitamine
- Informatsioonid.

Vt ka www.muhu.ee - dokumendiregister

Paastu- ja jürikuu Muhu Muuseumis

Eelmise kuu artikliga juhtus kirjutajal väike apsakas ja osa teksti jäi artiklist välja. Vea parandamiseks lisasin väljajäänud lõigud siia:

Sel aastal on muuseumi juhatajal Meelis Mereääril õnnestunud Saaremaa turismiettevõtjatega kaasas käia kahel messil. Näärilkuu lõpus külastati Soomes toimunud messi ja küünlakuu alguses osales ta Riias toimunud messil. Tema põhiülesanne oli meelitada mesikülastajaid karmoškamuusika abil Saaremaa-Muhu-Hiiumaa ühisboksi juurde. Külastajaid oli rohkelt ja kõik kaasasolnud Muhu turismi infovoldikud said ära jagatud. Lisaks õnnestus tal sokutada inimestele teabematerjale meie muuseumi, Tihuse, Ruhnu ja Pidula kohta. Loodame, et nii mõnigi voldiku saaja leiab ühel päeval tee ka Muhusse. Saarte messiboksi külastas ka palju neid, kes on juba Muhus käinud ja lubasid seda veelkord teha, et näha juba tuttavaid kohti ja inimesi. Teati Nami Namas-tet, Tihuset, Pädastet, Juhan Smuuli, Ivo Linnat, Aivar Kuiki ja teisi tuntud inimesi.

Muuseumirahvale tegi veel heameelt, et muuseum esitati valla hariduspreemia nominendiks.

Nii tore, et meid kiideti harivate ja meelelahutuslike ürituste eest.

Paastukuu esimese nädala kahel päeval oli muuseumis Viljandi Kolledži tudeng, kes uuris Muhu lilltikandiga tekke: ühel hetkel saab sellest uurimistööst kindlasti hea materjal tulevastele põlvedele.

9. märtsil käisid Meelis Mereäär ja Eda Maripuu Tallinnas Luca

Berti fotonäitust toomas, mida saavad kõik huvilised alates mai-kuust vaadata Kunsttallis.

15. märtsil said kõik soovijad kuulda Vikerraadios Irena intervjuud Meelis Mereääriga.

17. märtsil olid teadur Eda Maripuu ja varahoidja Mai Meriste Tallinnas MuSi-i alaseid teadmisi juurde saamas.

31. märtsil toimus Muuseumi Nõukoja koosolek.

Meie naabrid lätlased on juba liikumas ja külastavad muuseumi pea iga nädalal.

Jürikuul jätkuvad ettevalmistused varsti saabuvaks hooajaks ja kindlasti on oodata juba rohkem turiste.

Jätakuvalt ootame uusi omaloomingulisi laule võistlusele „**Muhu mõlk 2017**“. Oodatud on Muhu rahvalauludest inspireeritud laulud. Soovitatav on kasutada Muhu kielte murrakut. Palume autoril endal välja mõelda, kirja panna ja muuseumisse saata üks laul: laulusõnad ja noot/või märged, millisel tuntud viisil seda laulda. Kirjutage autori nimi ja kontaktandmed ka. Laul saata aadressil tegevus@muuseumi.ee või Muhu Muuseum Koguva küla 94724 Muhu vald Saare maakond või tuua ise muuseumisse. **Tähtaeg on 1. juuli 2017.**

Laule hindavad žürii ja kontserdil ka publik. Laulud tulevad esitusele 5. augustil 2017 muuseumis Tooma talu õuel, sünnimisel „Muhu ringmängide päe ja Muhu mõlk 2017“. Seal esitavad ringmängud ja omaloomingulised laulud salvestatakse ajaloo jaoks. Selleks otsige palun oma laulule esitaja

ka. Parimatele heliloojatele e mõlkijatele antakse kuulsus ja au ning mälestusese.

Lisaks võite küsida tegevusjuhilt: tegevus@muuseumi.ee või +372 5451 1291.

Üks usin laulukirjutaja on meile juba oma laulu saatnud ja veel 4 mõlkijat on lubanud oma laulud kirja panna.

Muhu Muuseumis vaadatavad **näitused**: Väljal I korruse fuajees Rudolf Tedrekull 100 „Valendab üksik puri“, II korruse fuajees veel viimast kuud „Muhu Nurme Ristimäe kalmeleid“, II korrusel püsinäitus „Muhu tekstiil“, Toomal: Kirjanik Juhan Smuuli sünnikodu vanade hoonete ja taluvaraga, all keldris näitus „Meremeeste kirjad“, lambasaunas „Ihu vajab õhku ja vett“.

Muuseum pani **suvehooajaks Kuivastu sadama kohvikusse** MTÜ Halulaev poolt tehtud näituse „Laevad on puust ja mehed rauast“. See jutustab purjelaevade ehitamisest Hiiumaal, tuntumatest laevadest ja reederitest. Lisaks saab kohvikust osta kuuma sööki ja külma jooki. Kohvik on avatud E-R 9-18 ja L 9-20. Aprilli esimesel nädalal pannakse Muhu Põhikooli ruumidesse üles näitus „Muhu leiutajad“.

Muuseum on avatud T-L 10-17. Suurel reedel 14.4.2017 on muuseum suletud. Hooaja-välisel ajal tasub sisse piiluda ka meie kontoripoolele. Oleme sinna sisse seadnud väikese valiku kohalike tegijate suveniire ja raha eest pakume head kohvi ka.

Meelis ja Siret muuseumist

Otsib Kunstitali klienteendajat (asume Koguva külas Muhu saarel) perioodiks 01.05.-30.09.2017 koormusega 1,0 kohta (5 päeva nädalas graafiku alusel kella 10 – 18).

Kandidaadilt ootame: kohusetunnet täpsust rahaasjades head suhtlusoskust eesti ja ühes võõrkeelses Kasuks tuleb oma transpordivahend tööil käimiseks.

Tööülesanneteks on: Näituste valvamine, kauba müük ja koristamine.

Palk: Eesti miinimum + lisatasu läbimüügil.

Palume oma CV saata aadressil: meelis@muuseumi.ee või helistada tel. 50 11 566.

Kandideerimise avaldusi ootame kuni 21.04.2017 k.a.

Täpsem info: tegevus@muuseumi.ee või 54511291

Detailplaneeringu avalik väljapanek

Muhu Vallavalitsuse 29.3.2017. a istungil võeti korraldusega nr 80 vastu Vanamõisa küla Piirinurga maaüksuse (katastritunnus 47801:001:0370, pindala 5543 m², sihtotstarve ärimaa) detailplaneering.

Planeeringu eesmärgiks on Piirinurga maaüksusele eramu-ärihoone ja selle kõrvalhoonete rajamine ning nende toimimiseks vajalike ehitiste (sh tehnovõrgud ja -rajatiseid) rajamine. Peahoonesse on kavandatud pagari-koda, kohvik, kauplus ja eluruumid. Maaüksuse sihtotstarve soovatakse muuta 20 % ulatuses elamumaaks. 80 % ulatuses jääks kehtima olemasolev ärimaa funktsioon. Tegemist on endise Piiri tankla krundiga. Maaüksusel asuvad endise tankla hooned ja rajatised likvideeritakse.

Detailplaneeringu avalik väljapanek toimub 17.4. – 30.4.2017. Detailplaneeringu materjalidega on avaliku väljapaneku kestel võimalik tutvuda Muhu Vallavalitsuse maa- ja planeeringuosakonna ruumides ning Muhu valla kodulehel: <http://www.muuseumi.ee/Detailplaneeringud>

Ettepanekud ja vastuväited planeeringulahenduse osas palume esitada kirjalikult detailplaneeringu avaliku väljapaneku jooksul.

Täiendav info: tel 454 8984, maa@muuseumi.ee

Luulepreemia ja etlemiskonkursi eripreemia

Noore kirjanduse ajakiri Värsk Rõhk autasustas 21. märtsil Tartu Kirjanduse majas möödunud aasta parimaid kaastöid. Luulepreemia pälvis Helena Läks luuletüklil „yo autor so marginaalne“ eest (nr 47).

Pärnus Koidula muuseumis 11. märtsil toimunud kolmanda üleriigilise Koidula etluskonkursi finaalis pälvis teiste hulgas eripreemia Merily Porovart Orissaarest / Muhu Noortekeskusest. Konkursil osales kolmeist luulelugejat mitmest Eesti paigast, kes esitasid ühe luuletuse Lydia Koidula loomingust ja ühe vabalt valitud eesti luuletajalt. Konkursi eestvedaja on Koidula muuseum koostöös Eesti kirjanike muuseumide ühingu.

Muhu Katariina kirik tähistab sel aastal oma õnnistamise 750. aastapäeva. Sellega seoses palub Muhu Muuseum neid, kellel kiriku- ja koguduse-eluga seoses mälestusi, jagada neid muuseumiga. Oodatud on ka leeri- ja muud pildid.

Oktoobris möödub 100 aastat Esimese maailmasõja lahingutest Muhu saare vetes. Nende sündmuste tagajärjel seisis Suures väinas üle aastakümne lahingulaeva „Slava“ vrakk, mis oli muhulastele ammendamatuks materjalihankimise kohaks – paljudes Muhu majapidamistes on „Slavalt“ pärit esemeid. Muhu muuseumil on plaanis näitus, kus tahaksime näidata ka „Slavalt“ pärit esemeid. Sellega seoses on palve neile, kelle majapidamises on „Slavalt“ pärit asju, sellest muuseumisse teada anda. Oleksime tänulikud, kui omanikud annaksid neid esemeid, mis ei ole majapidamises väga kindlalt kinnitatud, näitusele väljapanemiseks.

Eda Maripuu ootab teateid telefonidel 454 8872, 5345 4591 või aadressil eda@muuseumi.ee Ühendust võib võtta ka teistel muuseumi telefonidel ja aadressidel, Facebooki kaudu või muul moel.

Muhu ring

Meil, muhulastel ja Muhu vallas, peaks olema oma paikkondlik side- ja arvutivõrk (*local area network, LAN*), mis teeniks (mitte “teenindaks”) valla territooriumil askeldavaid inimesi samal moel nagu Muhu teedevõrk ja valla asutused üheskoos. Nimetaksin seda inseneritehnilist süsteemi mujal maailmas ammu olemasolevate sarnaste võrkude eeskujul ringiks. Niisiis Muhule oma lokaalne arvutivõrk Muhu Ring.

Muhu Ring ei ole tellitav ja ostatevat kaup. Meie Ring on järkjärgult valmiv tehniline süsteem, kus edaspidi mõndagi saab ilma, saab tasuta (maksumaksjate ja korjanduste arvel), kuid mõnegi hea asja eest peab maksma (mitmesugused teenused nagu inimasulates ikka vaja läheb).

1. Natuke ajalugu

Talusid ja külasid ühendavad teed ja kohalikud sidepidamise viisid on igal pool ja alati olemas olnud. Inimeste omavaheliste jutuaajamiste, uudiste ja kirjade vahetamise paik oli näiteks küla kaev nagu Igakülas ja Koguvus. Kaevul käidi iga päev. Kirikus ja kirikuplatsil iga päev ei käidud, käidi pühapäeviti ja pühade

puhul. Jumalateenistuse lisana kuuldigi kiriku ja kroonu teateid, räägiti omapoolseid uudiseid ja kuulujutte.

Külakaevu ja kirikuplatsi kaudu liikusid saatjalt saajale ka kampsunilõngad, suitsukala ja muud pisemad saadetised - toimis kohalik pakivedu. See, mis saadeti, jõudis saajale kätte õigel ajal, ootamise aeg ei olnud liiga pikk, tegu ja töö ei jäänud halva side süü läbi tegemata. Meie tänases kõneviisis öeldes: selline vanaaegne süsteem oli inimesele optimaalne.

Saarele sisse ja saarelt välja liikusid saadetised üle vee, paatidega Saaremaale, laevadega mandrile. Siis ehitati telegraafi- ja telefoniliinid, lisandus raadioside. Pakkide vedamisega need uuema aja imed hakkama ei saanud. See töö jäi maanteedel veereva transpordi teha. Siis ehitati Väina tamm. Saaremaa sai Muhuga maanteeühenduse, Väikese väina veetee lõigati läbi. Miks neil vaja otse minna, kui ringi saab?

2. Täna on Muhus internet, ePost ja “mobla”

Võib ju küsida, kas meile on sellest veel vähe? Kas vähe või mitte, asi

on liiga suure süsteemi võimetuses oma ülesannetega toime tulla. Kui küla kaevu ääres selgus, et kiri tuleks viia poole versta kaugusele paadi-sillale, siis see viidi sinna kõige rohkem poole tunniga. Täna ePost, milles minu kirju veab *Telia*, kulutas hiljuti sama vahemaa peale aega poolteist-kaks tundi! Seda tööpäeval ja mitu korda järjest. Niisugust jama ei osatud sada viiskümmend aastat tagasi ette kujutada. Teise suure sideäri kontoris Tallinnas sai oma telefoni-arvet maksev klient teada, et järgmisest kuust alates tuleb tal arvet maksma minna MAXIMA poodi. Kaastunnet vääriv tallinlane ei käi Maximas, ostab süüa-juua poodidest, mis kodu lähedal. Sellesama suuräri esindus on ka Kuressaares.

Möödunud aastal sain teada: “... meie tegeleme Samsungi telefonidega. Kui teil on Siemens või Nokia, siis minge sinna... Kuhu? Seda meie ei tea!” Mis muud kui hüvasti ja teise suure äri jutule. Ühine jututuba, töötuba, koolialgebra õpituba, õhtune malepartii või uue masina manuaali uurimine teises külas elava sõbraga iseoma kodus arvutiside kaasabil. Kuidagimoodi on see praegugi võimalik. Kuid “kuidagimoodi” ei kõlba iseseisvalt toime tulevale vallale. Muhu aga soovib olla iseseisvalt ja hästi toime tulev vald kaasaegses maailmas.

Muhus tehakse arvutite abil palju kaugtööd. Digiside kanalid veavad töist materjali suurte pakidena. Saata ja vastu võtta on parem öösiti, kui Eesti magab, sest siis side ei katke. Meie side teises otsas, teises riigis elav partner ei mõista, miks ta öösel töötama peab. Sul on ju e-riik, küsib ta.

Mahukama töö ja võimekama tarkvara allalaadimisega tootjalt on asi viletsavõitu. Päeval on parem närve ja aega säästa, teha midagi muud. Mängu-mängud!? Mängude “soft” kannatab kiirlaadimist ja meelitab ostma. Mänguäri teenib kõigile vahendajatele natuke ja kõrgemal seisjatele palju rohkem raha. Maksab see, kes ostab ja mängib. Või ostab ja kingib, sest “teistel on juba!” Tehnika mängu- ja ostuhimuga ei võitle, Muhu ring seda ei tee. Vanematele appi tulla saab: kas koolipoisid õpivad, mängivad õppimist või peavad sõbraga mängu-kübersõda. Seda saavad vanemad selgeks teha küll. Kui tahavad.

3. Liiga suur on tähtsust täis

“Suur” saadab arve: “Hea klient, saadame... arve. Palun kontrollige alati... Arve saadeti elektrooniliselt. Kui on küsimusi, klikkige *siia*.” Jne. Teil on küsimus ja klikite kohe. Ja *hookuspookus*, heast kliendist, kellele tuli arve avaliku postiga, on saanud kahtlane tegelane, kes peab näitama isikutunnistust või mobiili-ID-d, et oma arve kohta midagi küsida.

Suur ettevõtte raiskab oma klientide aega ja lisaks kahtlustab neid, et iga arve maksja võib olla petis või aitab petta. Umbusk on vastastikune. “Hea klient” pannakse uskuma, et tema raha ja isiklikke andmeid hoitakse pilves (ehk *udus*), mis olevat väga kindel hoiukoht.

Muhu Ringi ehitades peame sellistes küsimustes targemaid appi kutsuma. Mulle ei meeldi hommikul avastada, et vajalik digiportaal on jälle “ajutiselt maas”. Lõuna paiku loeme veebist, et oli jah maas, äsja teatati, et peaks igal pool korras olema. Rikkeid tekib ikka, kuid et Muhu arvutivõrk ühe osaringi rikkimineku tõttu tervikuna maas oleks? No ei!

4. Kui alata, siis millest?

Arvan, et vikipeediast võetud vana kaart on sobiv, et lisada praegu tegutsevate ringide-seltside ja asutuste asukohad, nimed ja eestvedajad. Kolm osavõtjat oleks juba algne Muhu Ring, et ühisel nõul ja jõul midagi ette võtta. Kevad toob jõudu ja pealehakkamise isu kõigile. Küllap neile, kes oma arvuti- ja muu side ning ültal alla kehtima hakanud “digiajastu nõuetega” päris rahul ei saa olla. Kes ise valmis teha ei oska, see võib midagi õpetada, kes kumbagi ei suuda ja ometi tahab karjääri teha, saab tööd ja leiba näiteks *Divisjoni Direktori* ametikohal. Muhu Ring peaks ilma suure äri tiitliteta ja ametikohtadeta hakkama saama.

Lauri Einer

Lõetsa küla (lõõtspilli kujuline küla?)

P.S. Minu jaoks on üks asi kindel: Muhu Ring olgu ilma naeruklahvita.

SÜDAMEKUU

LIIGU KOGU SÜDAMEST

SAARE MAAKONNA SÜDAMEKUU 2017

WWW.SAARESPOORT.EE

OSALEMINE TASUTA

Teisipäeval, **4. aprillil kell 18.30 BodyAttack** rühmatreening Muhu spordihallis, treener Marju Võrno, osalustasu 5 eurot

Laupäeval, **8. aprillil kell 11 Muhumaa asutuste tervispäev** Muhu spordihallis. Info telefonil: 506 5161 (Kalev Kütt)

Reedel, **21. aprillil Mälestusüritus Muhu maalinnale.** Kogunemine kell 19 Eemu veski all, ühine retk Muhu maalinnale

Laupäeval, **22. aprillil Jalgrattamatk Muhu Kevad.** Kell 11 start Muhu spordihalli juurest. Info telefonil: 506 5161 (Kalev Kütt)

Teisipäeval, **25. aprillil Südamlik kohtumine Püssina pangal** Kogunemine kell 10 Lõetsa küla Mõisaküla platsil, ühine retk Püssina pangale ja taastatud loopealsetele. Täpsem info ja registreerimine: tel 511 6738 (Anneli Esko), 516 3773 (Tiina Jõgi, Hellamaa külakeskus).

Sammud

Aia nurkas tassa-tassa
iseoma Nänne sammud
Nänn ei ohka
katsub palet -
sõnna põle külin valet
Sa oma südant külumittu voata
iseoma külmoale taris põle taaka.

Irma Järvesalu
19. märtsil 2017

Rahatarkuse loeng

13. aprillil kell 17.00-18.30
Muhu lasteaias saalis, lektor Lii
Müürišep (Finantsinspektsiooni
finantsteenuste ekspert). Jagatakse
finantsalaseid teadmisi ja näpu-
näiteid igapäevaeluks.

Teemad:

- säästmine ja investeerimine;
- pettused investeerimisel;
- lapsed ja raha;
- laenamine;
- kindlustamine;
- pärimine;
- minuraha.ee

Anna oma osaluse soovist teada
hiljemalt 12. aprillil aadressile
annika@muhi.ee

Lisainfo: Annika Auväart 5622
1922, Triin Valk 5664 6773.

Loeng on osalejatele tasuta!

Tõll.

Kalmer Saar

Parvlaeval Tõll saab vaadata
Tallinna Tehnikaülikooli ja Kures-
saare Ametikooli **näitust väike-
laevaehituse erialadel õppimi-
sest Saaremaal**. Näitus jutustab
loo merest, laevadest ning laeva-
ehitusoskustest ja nende õppimi-
sest Kuressaare Ametikoolis ja
TTÜ Eesti Mereakadeemia Kures-
saare keskuses. **Näitus jääb
avatuks aprilli keskpaigani.**

Eesti Mereakadeemia **ajakiri
Meremees**, mis on tegevmeremees-
tele ja kõigile merenduse valdkonnast
huvitatutele suunatud ajakiri, on nüüd
kättesaadav tasuta veebis. Eesti ainu-
ke tegevmerendusele keskenduv aja-
kiri on kokku ilmunud juba 27 aastat,
viimased 2 aastat koos ajakirjaga
Paat. Nüüd on Meremees jälle isesei-
sev, ajakirjaga koos ilmub ka
Veeteede Ameti Teataja. Vt [http://](http://issuu.com/ajakirimeremees)
issuu.com/ajakirimeremees

Planeeringud

**Muhu Vallavolikogu algatas oma 15.3.2017. a otsusega nr 202 Kesse
küla Jaani-Andruse maaüksuse detailplaneeringu ning jättis
algatamata keskkonnamõtjude strateegilise hindamise.**

Planeeringu eesmärgiks on endise talukompleksi hoonete taastamiseks
ja uute hoonete rajamiseks ehitusõiguse määramine, paadisilla rajamine,
maaüksuse kruntimine elamukruntideks, teede ja tehnovõrkude rajamine,
servituutide seadmise vajaduse määramine, maakasutuse sihtotstarbe
määramine, ranna ehituskeeluvööndi vähendamine.

Tuginedes keskkonnamõtjude eelhindangu tulemustele ning asjaomaste
asutuste seisukohtadele leiti, et seoses planeeringu realiseerimisega olulist
keskkonnamõtju ei kaasne ning keskkonnamõtjude strateegilise hindamise
algatamine pole põhjendatud.

**Muhu Vallavolikogu kehtestas oma 15.3.2017. a korraldusega nr
203 Kuivastu küla Tammikülje maaüksuse detailplaneeringu.**

Tammikülje maaüksuse detailplaneeringu eesmärgiks on maaüksusele
suvi- ja kõrvalhoonete rajamine, maa sihtotstarbe muutmise elumumaaks,
teede, tehnovõrkude ja -rajatiste rajamine ning servituutide seadmise
vajalikkuse määramine.

Nimetatud otsustega saab tutvuda Muhu Vallavalitsuses (Liiva k, Muhu
v, Saare mk) ja aadressil www.muhi.ee/Dokumendiregister; info tel 453
0680, maa@muhi.ee

Leader-programmist said toetust kolm Muhu projekti:

• MTÜ Muhu Pärandikool (kogumaksumus 57 402, toetussumma 51
655, omafinantseering 5747): Pärandikool tahab pastoraadihoones avada
restoreerimiskeskuse, kus kõigil huvilistel on võimalik meistri käe all
renoveerimisel vajalikke töövõtteid õppida, saada teavet vahendite ja
materjalide kohta. Kahe aasta jooksul korraldatakse säästva renoveerimise
praktilisi töötubasid. Ühtlasi renoveeritakse hoonet.

• Muhu Vallavalitsus (vastavalt 36 051, 32 446, 3605): Hellamaa
laululava ette rajatakse tantsuplats ja tehakse muid olulisi töid lava
terviklikuks kasutuselevõtuks.

• MTÜ Aad ja Teed (2632, 2369, 263): olemasolevale Paenase külaplatsi
varjualusele ehitatakse põrand ja terrass ning laste mänguala.

Avatud kalasadamate päev

29. aprillil toimub esimest korda üle-eestiline avatud kalasadamate päev.
11 sadamat kutsuvad endale külla, et tutvustada kalandust ja kalasadamate
igapäevaelu. Külalastajad saavad sel päeval tutvuda sadamatega nii väljast-
kui ka seestpoolt. Kalasadamates saab maitsta kohalikku kalatoitu ning
kaasa osta värsket kala ja kalatooteid.

„Eesti on kalariik, aga võrreldes Euroopa Liidu keskmisega on kala
tarbimine siin põhjendamatult madal,“ ütles maaeluminister Tarmo Tamm.
„Kodumaist toitu väärtustav avatud kalasadamate päev annab hea
võimaluse saada värsket kohalikku kala otse kalurilt ja tutvustab
külalastajatele kalandust läbi meeleoluka päeva.“

Igal sadamal on oma programm. Sadamates on kohal kalateadlased,
kalakokad, vabatahtlik merepääste, Politsei- ja Piirivalveamet; kohapeal
saab osaleda käsitöö tubades ja käia kalakohvikutes. Külalastajate meelt
lahutavad paadisõidud ja pillimehed ning lastele toimuvad kalaõpitoad,
õngekoolitused ja purjekool.

Harjumaalt osalevad avatud kalasadamate päeval Leppneeme ja Tilgu
ning Pärnumaalt Japsi, Võiste ja Lindi sadam. **Saaremaalt Nasva**, Hiiu-
maalt Suursadam, Ida-Virumaalt Toila, **Läänemaalt Virtsu**, Viljandimaalt
Oiu ja Tartumaalt osaleb Kolkja sadam. 2017. aasta avatud kalasadamate
päeva korraldavad Maaeluministeerium ja Kalanduse Teabekeskus.

Avatud kalasadamate päeva korraldamist rahastatakse Euroopa Liidu
Merendus- ja Kalandusfondist 2014-2020. Avatud kalasadamate päeva
veebileht: www.avatudsadamad.ee

Noppeid

7. märtsi Meie Maa teavitas, et
trükitist ilmus 100-leheküljeline
raamat „Meie kooli naabermaja –
Muhu pastoraat“. Tegemist on
kollektiivse uurimistööga aastatel
2013–14 Muhu põhikooli 8. klassis
õppinud lastelt, keda juhendas
klassijuhataja ja kunstiõpetaja Anu
Kabur. Raamatut toimetab Kadri
Tüür, esikaant kaunistab Inna Ligi
pastoraadi restaureerimise projekt.
Õpilaste uurimus sai 2014. aastal
muinsuskaitseameti õpilaste
uurimistööde konkursil eripreemia.

Tillunire puhastus- ja süvendus-
tööd said ühele poole ning tuleval
aastal loodab mereinstituut kraavi
paigaldada kalaloenduri, kirjutas 30.
märtsi Saarte Hääl. Tammist lõuna
ja põhja poole jäävat merd ühendav
kraav tehti pilliroost ja poole sajandi
jooksul kogunenud setetest puhtaks
ning vesi saab nüüd Tillunires jälle
vabalt voolata. Puhastustööd läksid
Väikese Väina Seltsi initsiatiivil lahti
7. märtsil, kraavi puhastas Põide
ettevõtja Kalvar Ige oma ekskavaa-
toriga.

Orissaare saab pärast nelja-
kuulist pausi 7. aprillil taas hamba-
arsti, kinnitas 24. märtsi Meie Maa.
Reedeti pakub nii lastele kui ka
täiskasvanutele oma teenuseid
Praks ja Küüts Hambaravi OÜ. Uus
tohter kolib Kuivastu mnt 5-1 e
samadesse ruumidesse, kus eelmine
hambarast novembris oma tegevus-
e lõpetas. Tegeldakse hammaste
ravi, proteesimise ja proteeside
parandamisega. Kui kliente jagub,
tekib ehk tulevikus võimalus, et dr
Kristiina Praks võtab kliente vastu
ka esmaspäeviti.

Muhumaa

Mida öelda jälle jalgsirajast?
Oli tee nii raskelt pikk?
Ei, just sellest kaunist ajast
jutustagu olevik.

Seal, kus armsas kodusaar
möödus minu lapsepõlv.
Olin nagu lummuslikus haardes,
üle kaunis taevavõlv.

Väike väin jäänd kauaks meelde,
kadastikud, kivid - kõik.
Ma ei tundnud elukeelde,
ma ei teadnud, mis on võik.

Puudega ma olin tuttav nagu
sõber sõbrale on hea.
Nemad olid minu mõttejagu,
sündisid siis luulereaks.

Tundsin koduleest ma soojust,
kordumatu oli see.
Päike metsa taha loojus,
rõõmu tundsin Olemises.

Teadsin: jäävad mälestused.
Jalgsiradu otsin taas.
Elu ihnsad järelelused
aga peidab öitsev laas.

Mõned viisid kaasa võtsin
sinust, kodusaar.
Hällilaulu meelde jätsin,
mida laulis mulle vaar.

Praegugi on nõnda nagu
hällal lapsepõlvemaal.
Küntud on nii pikalt vabu,
see on õnnetunde kaal.

Ja kui jälle piinab janu,
ootab mind mu Muhumaa.
Meenutan siis aegu vanu,
teist ei iial saa...

Enda Naaber Nipsust

Üle sajandi vanad uudised

-u- **Muhust.** P i d u õ h t u. Lihavõtte teisel pühäl oli siin asutatava haridusseltsi avamise pidu Hellamaa õigeusu kihelkonna koolimajas: segakoori laulud, A. Tshehovi naljamäng „Karu” ja lõpuks tants. Ehk harjutuse aeg küll lühikene oli, kõlasivad laulud siiski hästi, nõnda et mõnda korrata lasti; ka näitemäng läks maategelaste kohta rahuldavalt. Rahvast oli õige vähe. Et halb tee ja ilm selle juures süüdi võisivad olla, ei tahaks uskuda, sest et versta neli eemal olev „Liiva” õllepood rahvast tungil täis oli. Pileti hinnad ei olnud ka kõrged – 40, 30 ja 15 kop. Et rahvast vähe oli kokku tulnud, siis oli selle järel ka sisutulek väike, nõnda et see kulusid kinni ei jõudnud katta. Nii ei ole uue seltsi algus mitte lootusrikas.

- Talv näikse tänavu kevadel oma minekuga õige jonnakas olevat; mõned päevad on juba lumi kadunud, loomapidaja vaatab rõõmustades, et omaga „mättale” saab, ka mõni arglik taimekene pistab nina mullapõuest välja, aga teine päev tuleb jälle paksu lund.

Päevaleht 6. aprill 1909, lk 5.

Märtsikuu emakeelenädalast Liiva Raamatukogus

Emakeelepäeval, 14. märtsil korraldas Muhu Lasteaed lasteaias saalis emakeeleteemalise menuka kontserdi.

Raamatukogus jätkasime nädalat raamatuüritustega lasteaiast.

15. märtsil olid meil külas vanema rühma lapsed, õpetajad Rita Reinart ja Ulvi Sooäär, õpetaja abi Eleena Päll. Kahekesi lasteaiajuhataja Reet Hobustkoppeliga kandsime ette Karl Martin Sinijärve pika luuletuse „Emakeel, maakeel”, mis vestis eri keeltest eesti keelde kandunud sõnadest. Kui Reet lapsi pärast ettekannet küsis, veendusime, et lapsed olid päris teraselt tähele pannud, mis keelest üleküsitud sõna pärineb.

Seejärel tutvustasid Eesti Lastekaitse Liidu ja tema koostööpartnerite poolt parimateks lasteraamatuteks kuulutatud raamatute väljavaliku põhimõtteid. Üheskoos sirvisime raamatuid, mis olid nimekirjast „Hea lasteraamat 2016” välja pandud.

16. märtsil tulid raamatukokku keskmise rühma lapsed, õpetaja Marilis Leppmets ja õpetaja abi Marika Heinsoo, et kuulata raamatusarjast „Parimad palad” ning sarja raamatuid oma silmaga üle

vaadata. Kirjastus Petrone Print tegi lugejate huvist lähtudes eelmisel aastal teoks toreda idee, et armastatud, mahuka loominguga lastekirjanikud annaks märku, millised palad on neile endile oma loomingust kõige rohkem meele järele, südamelähedasemad.

Vaatasime mitut selle sarja raamatut ja kõige värskemast – Aino Perviku valikkogust „Tähenärija raamatukogu” (2017) lugesin lastele, et raamatud on väga armsad ja et sõnadega on lahe mängida; sõnamängu võttes lugesin paar lõbusat luuletust Härra Teest ja proua Kohvist. Lapsed elasid loetule toredasti kaasa.

22. märtsi hommikul kohtusin raamatukogus kõige väiksemate mudilastega, kes vudisid kohale õpetajate Heli Maisalu, Kati Saaremäli, õpetaja abi Hille Vahti saatel. Et äsja oli alanud kalendrikevad, ütlesin neile tere Sulev Olli luuletusega „Mulle meeldib, kui on kevad...”. Lapsed uudistasid Aino Perviku väikelasteraamatuid olevandipoeg Sinivandist – Sinivantki läheb emme kõrval lasteaeda, kuulab mõnuga unejutte. Kõige uuemast A. Perviku loost – „Sinivant joonisab” (2017) – saime teada ja kunst-

nik Catherine Zaripi käe läbi näha, keda Sinivant ja teised loomalapsed joonistasid ja kuidas pildid välja kukkusid.

Raamatud vaadatud, rääkis igaüks lasteaiast, mida tema joonistanud on – kõigile meeldis joonistada. Raamatukogutoas helises peagi linnulaul – lapsed esitasid „Tirilii”, laulu rahvasuust.

Kõiki emakeelenädalal raamatukokku astujaid võttis vastu emakeelepäeva tervitus Heli Kirsilt – „Juku on tubli” (luuletus märtsikuu Tähekesest). Meie teistel väikestel väljapanekutel lugemistoas oli näha eri kirjanduspreemiatega 2016 pärjatud raamatuid – Eesti Kultuurkapitali kirjanduse aastapreemia saanud, Eesti kauneimaiks raamatuks nimetatuid.

Emakeelenädalat, ilusat kevade algust jäid meenutama laste kingitud lumikellukesed ja nimed külalisteraamatus.

Aitäh lasteaiapererele, päikserikast kevadet kõigile ja kohtumiseni raamatukogus!

Erika Pints, raamatukogujuhataja

Liiva Raamatukogu on avatud
T, N 8.30 – 18.00; K, R 9.30 – 17.00; L 8.30 – 13.00.

Tuleohutus Muhu vallas

Eelmine aasta möödus Muhu vallas õnneks ilma traagilisemate põlenguteta ja tulekahju tagajärjel keegi oma elu ei kaotanud. Vallas toimus paraku neli tulekahju, nendest üks oli eluhoone ning kolm leidsid aset väljaspool hooneid. Ühe tulekahju põhjustas rike elektripaigaldises. Üle Eesti hukkus tules aga kahjuks 39 inimest, neist üks ka Saare maakonnas.

Ei ole enam ilmselt kellelegi uudiseks, et päästjad käivad rohkem ennetustööd tegemas kui tulekahjusid kustutamas. See on hea, sest näitab inimeste ohuteadlikkuse kasvu ning suhtumise muutumist enda turvalisuse osas.

Eelmisel aastal nõustasid päästjad Muhu vallas 92 kodu. Neist kolm kodu vajas korduvkülastust, mis tähendab, et need kodud vajavad rohkemat abi kui vaid nõustamist. Üllatav oli see, et kümnes kodus puudus ikka veel 2009. aastast alates kohustuslik suitsuandur või töökorras suitsuandur. Positiivne oli see, et valdaval enamusel kodudest oli olemas korstnapühkija akt ning ka küttekolded olid korras.

Sellelgi aastal nõustatakse kodusid ja päästjaid on teie uste taha oodata. Kindlasti ei ole vaja nende külastust karta, sest nad tulevad teid siiski aitama. Võite ka ise meid kohale kutsuda. Te ei pea tegema selleks muud, kui helistama päästeala infotelefonil 1524 ning oma soovist või probleemist teada andma.

Seniks aga, kuni päästjad ei ole teie juurde juhtunud, mõned mõtted, kuidas saaks oma kodu tuleohutumaks muuta ning olla valmis selleks, kui halbade asjaolude kokkusattumisel peaks kodus siiski tuleõnnetus juhtuma.

Kui majapidamises on toasooja saamiseks ahi, kamin või pliit, on mõistlik paigaldada lisaks suitsuandurile ka vingugaasiandur, mis reageerib vingugaasisisaldusele ruumis. MürGINE ving võib tuppa tungida kütteseadme siibri liiga varasel sulgemisel ja suitsuandur sellest märku ei anna. On olemas ka temperatuuriandur, mis on alternatiivne lahendus suitsuandurile.

Temperatuuriandur reageerib ruumis tõusvale temperatuurile ja

annab teatud temperatuuri saavutamises häiret. Tõsi, seda tüüpi andurit ei ole soovitatav paigaldada päris eluruumidesse. Seda lihtsal põhjusel – tulekahju algstaadiumis on temperatuuri tõus madal ja aeglane, kuid suitsu tekib ohtralt ning sellises olukorras avastab suitsuandur tekkinud põlengu siiski kiiremini. Küll sobib temperatuuriandur garaaži, katlaruumi, sauna eesruumi.

Kindlasti tuleb ka sellele mõelda, et kui eluruumis siiski tulekahju juhtub, peaksid käepärast olema esmased tulekustutusvahendid – tulekustutustekk ja 6 kg pulberkustuti. Hea ja kindel vahend pliidiil süttinud toidu kustutamiseks on rasvakustuti. Tulekustutit valides tuleb teada, milliseid põlenguid ühe või teiseaga kustutada saab. Kõige levinumad on tulekustutid, millel on peal mitme klassi märgid, näiteks ABC, BC jne. See tähendab, et sama kustutiga võib kustutada erinevaid põlevaid aineid.

Ära unusta suitsuandurit kord kuus testida! Üksnes siis, kui tulekahju avastatakse võimalikult varases staadiumis, see tähendab,

et suitsuandur on sellest märku andnud ning tule kustutamiseks alustatakse kiiresti (tulekustutus- teki või tulekustutiga), on võimalik ise tulekahju ära kustutada. Sellisel juhul on ka varakahjud pea olematud ja ei seata ohtu kaaselanike elusid.

Me ei väsi kordamast, et kui te olete oma kodu ohutuks muutnud, siis palun vaadake üle ka oma lähedaste ja naabrite kodud. Kas neil on seal ohutu? Kui märkate, et neil on abi vaja, siis aidake neid ise või andke neist teada. Ärge pigistage probleemi ees silmi kinni! Võtke telefon ja helistage kohaliku omavalitsusse, päästeametisse, politseisse. Rohkem teie tegema ei pea, aga võite olla kindlad, et probleemiga hakatakse tegelema ja lahendus leitakse ühiselt. Kui õnnetus on juba juhtunud, ei ole enam mõistlik hakata rääkima, et riskikäitumist oli juba ammu näha ning kõigile teada. Siis on juba väga hilja.

Olge julged ja hoolivad!

Turvalist aastat!

Margus Lindmäe
Saaremaa päästepiirkonna juhataja

Türi ja Muhu mehed kinkisid naistele vägeva õhtusöögi, kinnitas 11. märtsi Meie Maa. Üritus „**Mehed köögis**” teostus Hellamaa külakeskuses seitsmendat korda, seekord tegutsesid põhikokkadena meesansambli Avaja mehed Türitl. Köögis ja söögitoas askeldasid Muhu vallavanem Raido Liitmäe, vallavolikogu liige Tarmo Jõelet ja vallavolikogu esimees Ain Saaremäel (ülemisel pildil) ning Muhu muuseumi juhataja Meelis Mereäär, kes mängis sekka ka pillilugusid. Avaja mehed pakkusid neljakäigulise menüü kõrvale vägevat meeste laulu. Alumisel pildil Tarmo Jõelet, Ave Toomsalu ja Eva-Maria Tuuling. Pildistamas käis **Kalmer Saar**.

Täiendkoolitus „Väärikas mootorsõidukijuht” jagab ohtralt asjalikke näpunäiteid

Maanteeamet korraldab aprillikuus vähemalt 60-aastastele Saare maakonna aktiivsetele autojuhtidele tasuta täienduskoolituse „Väärikas mootorsõidukijuht”. Koolitust toetavad Kuressaare linnavalitsus, Saaremaa Tervisenõukogu, Saaremaa Omavalitsuste Liit ja Lääne-Saare Vald. Koolituse eesmärgiks on toetada eakat juhti, leida tema kitsaskohad ja julgustada koolituse läbinuid liikluses aktiivselt osalema.

Koolitus toimub **24. aprillil 2017 kell 9.00 Kuressaare Ametikoolis (Kohtu 22, Kuressaare, sisse saab kohvik „Kass” uksest, koolitus toimub II korruse konverentsisaalis K-2). Osalema ootame vähemalt 60-aastaseid iga nädal autot juhtivaid mootorsõidukijuhte, kellel on B-kategooria juhtimisõigus, kehtiv tervisetõend. Koolitusgruppi suuruseks on 25 inimest. Koolitusel osalemiseks kirjutada Solveig Edasi aadressil solveig.edasi@mnt.ee või helistada numbrile: 5302 8222 hiljemalt 17. aprillil.**

Koolitus koosneb teoreetilisel osast ja sõidutundidest. Teoreetiline osa kestab kuus akadeemilist tundi. Aastaid autojuhte koolitanud Kuressaare Ametikooli autotehnika juhtõpetaja Margus Kivi annab ülevaate Eesti liiklusolukorrast, räägitakse suurematest muudatustest Liiklusseaduses ning igapäevastest autosõitudest ja sellega kaasnevatest võimalikest riskidest. Tervishoiutöötaja Mari Alle räägib eaka autojuhi tervisest ja ravimite kõrvalnähtudest ja ebasoodsast koostoimist juhtimise seisukohalt. Pärast teoreetilist õpet viiakse järgmise kolme päeva jooksul läbi individuaalsed sõidutunnid, kus saab keskenduda juhi personaalsetele vajadustele - reguleeritakse sõiduasendit, harjutatakse juhtimisvõtteid eri kiirustel, teiste liiklejatega arvestamist, parkimist, praktiseerida saab ka ökonoomse sõidu võtteid. Koolitatava soovil korraldetakse läbi raskesti mõistetavaid liikluskorralduslahendusi.

Tehnoülevaatus

Teostame ka TRAKTORITE ülevaatus!

Tulekustuti taatlemine ja müük

Autode sisepesu

Autoremont

Kere, veermiku ja mootori remont

Varuosade tellimine

Sildade reguleerimine

Rehvitööd

Kerevenituspink

Diagnostika

Klaaside vahetus

Muruniidukite ja trimmerite hoiustamine ning hooldus

52 737 75 – alan@collester.ee

Ehitusteenused

Üldehitustööd, kanalisatsioon- ja torutööd, elektritööd

Teehöövli teenus

Ekskavaator-laaduri teenus

JCB 4CX + erinevad kaevekopad + hüdrovasar

Transport (kraana + kallur)

Minitraktori teenus

Avant 520 + erinevad agregaadid

Sõelutud mulla, killustiku, liiva, paekivi ja raudkivi müük

Haagiste rent

50 675 02 –

paavo@collester.ee

Asume Soonda külas

vanas laudakompleksis.

Küttepuid:

3-meetrised koos koju toomisega 18 eur/ruum. Halupuud: 30 cm – 32 eur/ruum

35 cm – 30.- eur/ruum, 45-60 cm 28.- eur/ruum. Hind sisaldab kojutoomist alates kümnest ruumist. Võimalik tellida konteinerisse laotud küttepuid. Pakume kompleksiga küttepuid saagimis- ja lõhkumisteenust

Saematerjal:

Müüme kuiva saematerjali. Servamata lepa, haava, tamme, pärna, saare ja jalaka planku ning lauda. Aialatid männist ja haavast pikkus 3 meetrit. Aiapostid tammest, erinevad pikkused. Toodame vastavalt tellija soovile punn- ja põrandalauda erinevatest puuliikidest. Võimalik tellida poolpalgi mooduleid kuuride ja saunade ehituseks.

Tehnika:

Roomikekskavaator, koppladur, minilaadur, kallur-furgoon ja metsaveoautod ja palju erinevat põllumajandus ning metsatehnikat.

Meie masinaparki on lisandunud kaks uut masinat. Minilaadur Avant, mis mahub igale tööplatsile, võimalik kasutada ka siseruumides ning kahjustab pinnast minimaalselt. Masinal on palju erinevaid töövahendeid. Kevadiseks metsseakahjustuste tasandamiseks on parim tööriist masinale paigaldatav vedrupiidega raudreha ning tasandusrest. Masina rendihind 22.-/h.

Pinnase- ja kannufrees, millega on kiirelt ja efektiivselt võimalik võsastunud või ebatasasane maa muuta murutraktoriga niidetavaks alaks. Seade sobib ka kitsaste külavaheteede freesimiseks ja tasandamiseks. Meetrise läbimõõduga tammekännu pinnasega tasaseks freesimisele kulub 5 minutit, purustab ka juured 20 cm sügavusel pinnases. Hind kujuneb vastavalt töömahule.

Haljastus:

Müüme huumuserikast sõelutud mulda haljastuseks. 10 eur / tonn
Sõelutud muld täiteks (sisaldab kuni 1,2 cm läbimõõduga kivi) 5 eur / tonn

Hobusesõnniku ja turbaga segatud kasvumuld 25 eur / tonn

Tänavakivi müük ja paigaldus, kivi hind alates (5.- m2)

Erineva fraktsiooniga killustikud, liiv ja kruus ning graniitkillustik.

Teede ja platside ehituseks freesasfalt.

Teostame:

Settekaevude tühjendust, teede väljakute ja aedade ehitust.

Rohkem infot: www.muhuvarahaldus.ee

Info ja tellimine: **50 97 679 või 53 00 25 20**

Kuivastu külas elav **Vaike Kalbin** tähistas 21. märtsil oma 90. juubelit. Ta on ajalehe Muhulane nii suur fänn, et tal on säilitatud kõik ajalehe numbrid alates esimesest kuni viimaseini.

Esimesed aastakäigud lasi ta aastaid tagasi ise ära kõita, ülejäänud aastakäikude köited kinkisid lapsed Vaikele suureks juubeliks. Nii säilivad need ilusti järeltulevatele põlvedele. Soovime Vaikele head tervist ja ikka huvi maailmas ja Muhus toimuva vastu!

Ajaleht Muhulane

Tänu

Täna Sind fotograaf Kalmer kellega sai esmakohtumisel rääkida lühidalt asjalikult polnud vaja isegi kohvitasse läksime koos pildistama rohkem kui saajandit sain hakkama nagu kunagi ilma digita kui Norra fjarde risticin kommentaariks – ikkagi muhulased. Irma Järvesalu 5. märtsil 2017

Soovid osta - müüa kinnisvara või vajad hüva nõu? Võta ühendust: **Lauri Kolk** Tel: +372 5191 2950, lauri@adrem.ee www.adrem.ee Kõige ülevaatlikum info Muhumaa kinnisvarast! Adrem Kinnisvara tegutseb Saare maakonna kinnisvaraga juba aastast 2002!

* Pakume **puulõhkumisteenust** halumasina, samas **müüa küttepuid**. Tel. 5340 8138 Rein

Kirikuteated

EELK Muhu Katariina kogudus

Jumalateenistused toimuvad pühapäeviti kell 10 Liival eakate hooldekeskuses.

Suurel reedel kell 10 hooldekodus, pühapäeval 1. ülestõusmispühil kell 10 kirikus.

Koguduse hooldajaõpetaja Hannes Nelis, tel 529 1881 hannes.nelis@eelk.ee

.....
.....
..... Häid kevadpühi kõigile!
.....
.....

EAÖK

Hellamaa Peetruse ja Pauluse kogudus

2. aprillil kl 10 - Hommiku-teenistus koos akafisti lugemisega kõigepühama Jumalasünnitaja auks, millele järgneb Jumalik liturgia.

14. aprillil kl 16 - Suure Reede matmisteenistus.

Rinsi Neitsi Maria Kaasani Pühakuju kogudus

25. aprillil kl 10 - Laatsaruse laupäeva liturgia.

Teenib preester Toivo Treima, tel 5635 0051; toivo@eoc.ee

IN MEMORIAM

Meie hulgast lahkusid

- 26. veebruaril 81-aastane **Uudo Kõvamees**.
- 3. märtsil 79-aastane **Maie Sepp**.
- 10. märtsil 28-aastane **Siim Sööt**.
- 11. märtsil 94-aastane **Meranda Veltmander**.
- 17. märtsil 91-aastane **Ksenia Saabas**.
- 20. märtsil 76-aastane **Arvi Hanga**.
- 23. märtsil 75-aastane **Ahto Toom**.
- 24. märtsil 92-aastane **Linda Ristkoka**.
- 28. märtsil 76-aastane **Kalju Pink**.

Tunne kaasa omastele!

Lehekuu juubilarid ja sünnipäevalapsed

Linda Raim	94 (9.5)
Olga Tarvis	94 (20.5)
Leida Mereäär	88 (29.5)
Henn Ormet	87 (1.5)
Hermeliine Kolk	85 (6.5)
Milvi Peegel	83 (13.5)
Asta Laev	82 (26.5)
Linda Vorms	81 (20.5)
Ilme Murd	80 (4.5)
Jüri Vahter	80 (30.5)
Kalju Evert	75 (8.5)
Ilmar Hallikäär	75 (22.5)
Rein Valdmets	70 (5.5)
Aako Grassmann	70 (7.5)
Mihkel Sugul	65 (13.5)
Olev Vahter	65 (13.5)

Riste Mesipuu	65 (21.5)
Danel Luht	65 (28.5)
Vaino Vokk	65 (30.5)
Triinu Lang	60 (3.5)
Merle Lilje	60 (18.5)

Palju õnne!

Märkus: kes ei soovi oma sünnipäeva avaldada, palume sellest märku anda vähemalt kaks kuud enne, kuna Muhulane avaldab igas numbris mitte algava, vaid järgmise kuu sünnipäevalapsed.

MEITE MEKK CATERING on nagu restoran Sinu valitud kohas!

Tellida saab toitlustuse täis-teenust alates laua katmisest ja teenindamisest, kuni laua koristamiseni. Samuti saab tellida ka toite eraldi - kuum-ja külmalauda, suupisteid, saiakeste, pirukaid, kooke, torte ja palju muud. Võimalik rentida nõusid.

Küsi pakkumist! Maarja Kumpas telefon: 53 474 284 E-mail: meitemekk@gmail.com www.facebook.com/Meite-Mekk-Catering

Hea muhulane!

Mina ja minu 2aastane printsess otsime uut kodu siin kaunil saarel, mis südamele nii kalliks on saanud.

Kui sul on anda üürile korter või maja, siis palun helista mulle. Ette tänades Kristin ja Sofia. Minu nr. 56269261

Otsin **merega seotud asju ja ka mööblit** väikesesse külaliste-majja Viirelaiule Muhumaa külje all. Kellele oleks ära anda või müüa midagi, mis saaks uue hingamise meie juures siis helistage meile 5454 2020.

* OÜ ESTEST PR ostab metsa-ja põllumaad. Tel 50 45 215, 51 45 215, info@est-land.ee

Piiri **taaskasutuskasutus** avatud E, T, R, L kell 10-17.

TEIE JUMAL
JANNO PUUSEPP

OSADES: IVAR VIL, EINE JÄRNUK, RAIT GOIDIN, LEA PEET, HELLE BASHHINA, URVE SEPP, HELLE MANDLA, LILL LÕDUTUS

LAVALE SEADNUD: KRISTA KÜTT JA URVE SEPP KOGU TULIPÜHA HELI JA VALGUS: IVAR VIL

5. APRILL KELL 20.00
HELLAMAA KÜLAKESKUS
PILET 5 € JA 3€

Ootan tööpakkumisi erinevateks hooldus- ja abitöödeks:

- puude saagimine/lõhkumine/ladumine,
- õunapuude kevadine hooldus-ja noorendusloik,
- väikesemahulised ehitus-/remonttööd.

Töö hind kokkuleppel, - tükitöö v. tunnitasu. Tel. 5457 7121.

* Ostan **vanema mootorratta**. Komplektus ei ole oluline. Võib pakkuda ka varuosasid. Tel. 5139 893.

Mai Muhulase materjalid on teretunud **30. aprilli** õhtuni.

Toimetab Anu Pallas,
tel: 52 28 929, e-post: muhulane@muu.ee
Muhulane ilmub kord kuus.
Internetis www.muhu.ee
Trükkitud Saaremaa Trükikoda 450 eks.
Hind 30 eurosent